



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonaë, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

Cap. XX. De Amore Dei: Quid sit Amor? Ejus origo, praerogativae, & proprietates? Amoris Philosophia à quibus discenda? Posse Deum faciliùs amari, quam cognosci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

5. O amor, decus, & lux virtutum omnium, explica pompam radiorum tuorum in domo cordis mei, ut in lumine tuo te videam lumen æternum.

Ante somnum.

1. **F**Ac me, Jesu dulcissime, super pectus tuum requiescere: da mihi trahere appetitum de mellisuo corde tuo: influat spiritus tuus suavissimus in animam meam, qui eam absorbeat, & inseparabiliter sibi uniat.

2. Tu quæso mecum mancas, mecumque dormias hæc nocte, ut dormiente corpore mens semper ad te vigilet, & te præsentem videat.

3. Deus creator corporis mei, & animæ, respice me misericordiâ tuâ, ne tenebrosâ peccati caligine involvar.

4. Modera somnum meum, Deus meus, quem sumi præcepisti ad corporis alleviationem; pervigiles concede cogitationes, & mentem sobriam, ne me gravis opprimat sopor.

5. Peto, Domine, & desidero, ut singulæ respirationes meæ hæc nocte laudem & honorem tibi exhibeant.

6. In manus tuas commendo spiritum meum, redemisti me, Domine Deus veritatis.

7. Veni, Divine Amor, & tu mihi somnia dispone, ut in tuum amorem tanquam in somnum suum incumbat cor meum, & in te solo requiescam nunc, & in æternum, Amen.

CAPUT. XX.

De Amore Dei, quid sit Amor? Eius origo, prærogative, & proprietates. Amoris Philosophia à quibus discenda? Possit Deum facilius amari, quam cognosci.

1. **I**Am quod inicitò pollicitus fueram, pro virium tenuitate, & ingenii captu executus sum: hunc consentaneum arbitror, nonnulla de divino amore veluti corollarium appingere huic libello; via enim mystica, cujus semitæ, sicut hæcenus docui, brevi compendio perducunt ad Deum, ab amore principium sumit, & finem habet in amore. Est autem Amor complacentia boni, sive propensio appetitus in bonum. Est primus motus voluntatis, omnium reliquorum affectuum principium, & radix, omnibus ad omnia ingenitus, ut Plato

nicus Phædrus (a) ait. Est vehemens, & benè ordinata voluntas, ut docet Guilielmus Abbas.

(b) Est vis animæ naturali quodam pondere ferrens eam in finem suum; juxta illud: (c) *Amor meus pondus meum*; illo feror quocumque feror. Est connexio & vinculum, quo rerum universitas ineffabili amicitia, & insolubili unione copulatur, ut ex hymnis Hierothei Magni Dionysii Areopagita (d) commemorat. Est circulus sempiternus sine & principio carens, propter bonum, ex bono, in bonum, & ad bonum indeclinabili conversione circumiens, in eodem, & secundum idem, & procedens semper, & manens, & remeans. Quidquid in sacris literis, quidquid in libris Sanctorum continetur, aut amor est, aut pertinet ad amorem.

2. Si ejus originem quæris, non te ad symposium Platonis, non ad doctas Poëtarum fabulas mittam: firmiorem enim doctrinam ab eo habemus, qui dixit, (e) *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo*. In ipso puro & summo bono ab æterno Amor fuit, quasi ignis semper ardens, omnia accendens, & in se transmutans. Ex eo enim, quod Deus suam infinitam pulchritudinem, & excellentiam intuetur, oritur in ipso infinitum amoris incendium, quo Pater seipsum, & Filium à se genitum diligit: rursusque Filius eandem in Patrem reciprocatur dilectionem, quantum illum amat, quantum amari dignus est, hoc est infinities infinitè. Hic autem mutuus amor Spiritus Sanctus est, æternus, immensus, Patri & Filio coequalis, à Deo prodiens, in Deo manens: à quo, sicut radius à Sole, omnis amor dimanat, propter bonitatem suam infinitam extendens se, & descendens ad creaturas pro cuiusque captu & merito; & omnia denud ad se reducens; quia ut à Deo exivimus omnes, & venimus in mundum, ita mundum iterum relinquere debemus, & ad Deum redire. Nulla vox est, quæ Amoris dignitatem non dicam explicare, sed nec leviter adumbrare valeat. Nam Amor increatus ipse Deus est, ineffabilis, incomprehensibilis, cujus magnitudinis non est finis. Amor autem creatus donum Dei est altissimum, nobilissimum, inenarrabile, termino carens, ac modo; quia, ut ait mellisui Bernardus (f) *Modus diligendi Deum est, diligere sine modo*.

3. Quòd

(a) Plato in Phædro. (b) Guilielm. Ab. S. Theodorici l. de Amore cap. 7. (c) Augusti, lib. 13. confess. c. 9. (d) Dionysii de div. nominibus. c. 4. (e) i Ioan. 4: 16. (f) Bernard. initio lib. de diligendo Deum.

3. Quod si libeat ejus effectus intueri, ut saltem ex illis, quanta sit ejus vis & potentia dignoscamus, jam propheticum (g) torrentem ingredimur, qui pertransiri non potest. Cancellarius Parisiensis (h) ex cantico amoris quinquaginta ejus descripsit proprietates eroticæ, & divinæ; sed hanc lucubrationem amoris sagittâ vulneratus corporali morte conclusit, ut in patriâ amantium disceret, quàm imperfectè in viâ de Amore scripsisset. Et quomodo ausim ego in amore rudis & inexpertus ejus prærogativas enarrare? Quomodo, inquit Richardus, (i) de amore loquetur homo, qui non amat, qui vim non sentit amoris? De aliis nempe copiosa in libris occurrit materia, hujus verò aut tota inus est, aut nusquam est. Dicam tamen balbutiendo nonnulla, quæ in eximii amatoribus ipse amor operatur. Amor participatio Dei est, in ipsius pulchritudine & bonitate tanquam in suâ causâ conquiescens, Deum movet, ut descendat ad creaturas, quia summè sui diffusivus est: tum vicissim creaturas sursum trahit ad pulchrum & bonum. Simplex est, & multiplex; æqualis, & inæqualis: actus enim Dei simplicissimus est, quàmvis ad infinita se extendat. Amantes Deo assimilant, ipsique jungit inseparabiliter, & admirabili quâdam Apotheosi divinæ naturæ confortes efficit; quia sibi similes semper quærit, aut efficit; & qui amat, manet in Deo, & Deus in eo. Terrenum & falsum amorem dixit Plato, esse animi ardorem in proprio corpore mortui, in alieno viventis: quem effectum operari in animâ divinum amorem testatur Dionysius (k) dicens; Amantes sui juris non esse, quia Amor ecstasim facit. Ad ipsum omnia consilia reducuntur: neque musicam solum docet, ut quidam asserit, (l) sed omnium scientiarum, omnium virtutum actor, magister, principium, & finis est. Unit, & refrigerat; exultat, & humiliat; vulnerat, & sanat; occidit, & vivificat. Leges præscribit amantibus ipse legis expertus: modum rebus statuit modi nescius; finis est omnium sine carens: omnia rapit neminem spolians: omnibus dominatur cunctis subjectus: semper quiescit nunquam otiosus. Non deficit in adversis, quia non vincitur: injurias non rependit, quia non sentit: morte non terretur, quia fortior illâ est. Nullam quærit sui causam, non fructum, non mercedem, seipso contentus. Amat qui verè

(g) Ezech. 47: 5. (h) Joann. Gerson. super Cantic.
(i) Richard. de grad. charit. c. 1. (k) Dion. c. 4.
div. nom. (l) Plutararchus in opusculis.

amat, quia amat: amat ut amet, & ad suum recurrens principium semper ex eo sumit, unde jugiter amet. Virtutes omnes nihil aliud esse, quàm ordinem amoris asseruit Augustinus, (m) nam si amor desit, quid est spes, quid fides, quid religio, quid fortitudo? Tabescunt omnia instar cadaveris, quæ hoc igne non animantur. Si habuero prophetiam, & omnem fidem, & tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

4. Quid ergo amore jucundius, quid securius, quid nobilius? Quanta ejus dignitas, & sublimitas, quot tituli, & excellentiæ! Dicant qui experti sunt, quid sit amorem incomparabilem esse, insuperabilem, superfervidum, semper mobilem; incessabilem, activum, zelotem, officiosum, omnipotentem. Dicant quæ sint ejus causæ, quæ natura, quis ordo, qui effectus, quæ exercitia, qui gradus, quæ leges, quod initium, qui progressus, qui finis, quæ perfectio. Ego enim conscius infirmitatis meæ, & imperitiæ, tantæ rei majestatem & violare timeo, & assequi despondeo. Legendi sunt eximii viri, Bernardus, & Richardus, ille in tractatu de diligendo Deo, hic de gradibus charitatis. Legendus Harpius in fine suæ mysticæ Theologiæ Adde recentiores Didacum Stellam, Jacobum Salianum, Antonium Gaudier, Laurentium Parisiensem Capuccinum, Ludovicum Granatensem, Christophorum Fonsecam, Joannem Calaguritanum Carmelitanum, & alios qui de arte amandi Deum, & de amore Dei doctissima nobis scripta reliquerunt. Adde singulariter nominandum, Franciscum Salesium, Episcopum Genevensis, omni encomio superiorem, cujus libri duodecim de hæc re omne ferunt punctum miscentes utile dulci. Nec desunt ex sequiori sexu in amoris philosophia supra communem captum excellentissimi Theresia, Gertrudis, Magdalena de Pazzis, tres Catharinæ, Senensis, Genueensis, & Bononiensis, & aliæ; ex quibus plenior de Amore cognitio petenda est.

5. Discet autem amare Deum, qui frequenter ad eum aspiraverit. His enim piis affectibus ignis amoris accenditur, nutritur & in magnum crescit incendium. Dictum est supra, viam scholasticam longam & difficilem esse, mysticam verò brevem & felicem: quia nimirum multò facilius est Deum amare, quàm cognoscere. Facilius, ait Richardus, (n) ad Deum patet ingressus piè pulsantibus, quàm subtiliter perscrutantibus. Pulsat autem.

(m) Aug. lib. de morib. Eccles. (n) Richard. l. c. 3.

autem qui amat, qui orat, & pulsanti aperitur. Cui consonans Angelicus Doctor (o) aperte fatetur Deum in hac vitâ plus amari, quam cognosci: quia plus requiritur ad perfectionem cognitionis, quam ad perfectionem amoris. Ad hanc enim sufficit, quod res ametur, prout in se apprehenditur; ad illam verò necesse est sigillatim cognoscere, quidquid est in re, partes nimirum, virtutes, & proprietates. Probatur hoc exemplo scientiarum, quas aliqui amant ob confusam & imperfectam, quam de eis habent, cognitionem; & hoc amore ad eas perfecte discendas incitentur. Eidem sententiæ subscribunt Abbas Vercellensis, & alii Mystici, quos refert, & sequitur Seraphicus Bonaventura, (p) Nec obstat illud Augustini, (q) incognita non amari, quia non amat voluntas omnino incognitum, imò ut ait Gregorius, (r) Amor ipse notitia est. Et sic debet intelligi commune illud Mysticorum dictum: *Voluntas intrat, ubi intellectus foris stat*: quia amor mensuram cognitionis excedit, & ex tenuissimâ, atque obscurissimâ cognitione ingens amoris flamma accenditur in voluntate, quæ eò penetrare dicitur suo acumine, quò non intrat intellectus. Non disputo, an possit Deus de potentiâ absolutâ efficere, ut voluntas amet nullâ prorsus cognitione præcedente: hoc enim controversum est, nec desunt qui partem affirmativam tenent: (s) sed dico de lege saltem ordinariâ, non magis posse hominem incognitum amare, quam pingere super inane. Talis quippe est natura voluntatis, ut aliquâ semper cognitione indigeat, quæ faciem illi præferat, & ostendat quid appetendum. Ex his autem colligi potest, quanta sit mortalium infania. (t) Amare Deum, dum sumus in corpore, plus possumus, quàm vel eloqui, vel cognoscere. Amando plus proficimus, minus laboramus, illi magis obsequimur. Malumus tamen semper quærendo per cognitionem nunquam invenire, quod quærimus, quàm amando possidere. Bona quidem est scientia, sed multò melior dilectio: utilis cognitio, sed utilior amor. Scientia sine

(o) D. Thom. 1. 2. q. 27. art. 2. ad 2. (p) Bonav. itiner. 5. atern. dist. 5. (q) Aug. de Trinit. lib. 8. c. 4. & l. 10. c. 2. (r) Gregor. hom. 27. in Evangelia. (s) Paludanus, Ockhamus, Thomas de Argentina, & alii citati à Sando lib. 2. myst. Theolog. ubi hanc questionem diffuse tractat. comment. 6. exercitat. 25. & que ad 30. Vide etiam Alvarez. to. 3. de orat. lib. 4. c. 8. (t) Pius Mirandul. lib. de ente & uno c. 5.

charitate inflat, & nihil prodest; amor verò sine scientia sufficit ad salutem. Potest homo scientiam habere sine amore; at verò qui amat, quàmvis scientiis careat humanitatis acquisitis, plura tamen discet, quàm doceat humana sapientia, quia illum intus magistrum habet, qui docet hominem scientiam. Optimè Rogerius vir extaticus ex ordine Minorum apud Alvarum Pelagium: (u) *Quid, inquit, putas erit, si in intimo tuo intus sit Deus? A quantis tenebris ad quantas duceris claritates per spiritum eius? Si illas, quæ in intimis illis sive internis secretis sunt, nosces intimas contemplationes, si illas lucidas illuminationes, si illos fervidos splendores, si illos simplices radios, si illos puros fulgores, si illos vivificos ardores, si illos pacificos saporos, si illos delitiosos, imò delitiosissimos dulciores, si res incognitas & innominabiles, res tamen experimentales perfecte possideres. Ab homo, si hæc experimento nosces, puta quia, ut ego, tenebras ferres graviter vitæ tuæ. Quando autem erit? Putas ne videbo? Quando, quando, quando? Omnia in mora: nimis sienda hæc dilatio. Ah, ah, ah! Quid tibi sum ego, aut quid tu mihi, Deus meus? Sed quid non mihi es? Hæc verba silentii sunt, nec extra silentium, & Deum in venire possunt, quia alibi non sunt. Vis hæc sentire? Attende quoniam nullus sic intrat, nisi prius excesserit; nec deficit nisi prius introierit, nec transit, nisi prius defecerit, nec apprehendit, nisi prius transierit: nec transformatur, nisi prius apprehenderit, nec infuetur, nisi transformatio præcesserit; nec sic in illum amorem movetur, nisi qui intus, & valde intus fuerit; nec in beato illo silentio quietatur, nisi qui illum beatum amorem noverit. Hæc Rogerius. Beatus vir, qui sic sentit, sic amat, sic afficitur. Verè dici potest de divinâ dilectione, quod olim de Sapientia, *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa*, quia amor omnium bonorum fons est, & origo. Quis igitur me separabit ab amore? Tribulatio, angustia, fames, nuditas, periculum, gladius, persecutio? Dicam audacter cum Apostolo (x) me certum esse, certam scilicet in Domino spem habere, quòd nulla creatura poterit me separare à charitate Dei, quæ est in Christo JESU Domino nostro, cui cum Patre, & Spiritu Sancto honor est, & gloria in cælo & in terrâ, nunc & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.*

(u) Alvarus Pelagius de planctu Ecclesiæ lib. 2. cap. penultimo. (x) ad Roman. 8.